

32004L0067

L 127/92

URADNI LIST EVROPSKE UNIJE

29.4.2004

DIREKTIVA SVETA 2004/67/ES
z dne 26. aprila 2004
o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe z zemeljskim plinom
(Besedilo velja za EGP)

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 100 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽²⁾,

po posvetovanju z Odborom regij,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Zemeljski plin (plin) postaja vedno pomembnejši element v oskrbi Skupnosti z energijo ter, kakor je navedeno v Zeleni knjigi „Evropski strategiji za zanesljivo oskrbo z energijo naproti“, je dolgoročno mogoče pričakovati, da bo Evropska unija vedno bolj odvisna od plina, uvoženega iz dobavnih virov zunaj EU.

(2) Na podlagi Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 98/30/ES z dne 22. junija 1998 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom ⁽⁴⁾ in Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2003/55/ES z dne 26. junija 2003 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in o razveljavitvi Direktive 98/30/ES ⁽⁵⁾ se trg Skupnosti s plinom liberalizira. Kakršna koli težava v zvezi z zanesljivostjo oskrbe, ki bi zmanjšala dobavo plina, bi lahko povzročila resne motnje v gospodarskih dejavnostih Skupnosti; to je razlog za vedno večjo potrebo po zagotavljanju zanesljivosti oskrbe s plinom.

(3) Zaradi vzpostavljanja notranjega trga s plinom je potreben minimalen skupni pristop k zanesljivosti oskrbe, zlasti s preglednimi in nediskriminatornimi usmeritvami za zanesljivost oskrbe, ki so združljive z zahtevami takega trga, da ne pride do njegovega izkrivljanja. Opredelitev jasnih vlog in odgovornosti vseh akterjev na trgu je torej ključna pri zagotavljanju zanesljivosti oskrbe s plinom in dobrega delovanja notranjega trga.

(4) Obveze družb glede zanesljivosti oskrbe ne bi smele ovirati dobrega delovanja notranjega trga in akterjem na trgu s plinom ne bi smele predstavljati nerazumnega in nesorazmernega bremena, vključno z novimi tekmeci in majhnimi akterji na trgu.

(5) Glede na vedno večji trg s plinom v Skupnosti je pomembno, da se ohranja zanesljivost oskrbe s plinom, zlasti za gospodinjstve odjemalce.

(6) Industrija, in po potrebi države članice, imajo na razpolago veliko instrumentov za izpolnjevanje obveznosti glede zanesljivosti oskrbe. Dvostranski sporazumi med državami članicami bi lahko bili eden od načinov, s katerim se prispeva k doseganju minimalnih standardov zanesljivosti oskrbe, pri čemer se upoštevata Pogodba in sekundarna zakonodaja, zlasti člen 3(2) Direktive 2003/55/ES.

(7) Okvirni minimalni cilji za skladiščenje plina se lahko določijo na nacionalni ravni ali pa jih določi industrija. Razume se, da zaradi tega ne bi smelo priti do dodatnih naložbenih obveznosti.

(8) Glede na pomen zagotavljanja dobave plina, tj. na podlagi dolgoročnih pogodb, bi Komisija morala na podlagi poročil iz držav članic spremljati dogajanje na trgu s plinom.

(9) Z namenom zadostitve povpraševanja po plinu in razpršitve dobav plina, kar sta pogoja za konkurenčnost notranjega trga s plinom, bo Skupnost v naslednjih desetletjih morala aktivirati znatne dodatne količine plina, večina tega pa bo morala priti iz oddaljenih virov ter se transportirati na velike razdalje.

(10) Skupnost ima pri zagotavljanju trajnih naložb v infrastrukturo za dobavljanje plina velik skupni interes z državami dobavitelji plina in tranzitnimi državami.

(11) Dolgoročne pogodbe so igrale pomembno vlogo pri zanesljivosti dobave plina za Evropo, to vlogo pa bodo imele tudi v prihodnje. Trenutni obseg dolgoročnih pogodb je zadosten na ravni Skupnosti, verjeti pa je, da bodo take pogodbe tudi v prihodnje znatno prispevale k celotni dobavi plina saj družbe še naprej vključujejo take pogodbe v svoje dobavne portfelje celotne oskrbe s plinom.

⁽¹⁾ UL C 331 E, 31.12.2002, str. 262.

⁽²⁾ UL C 133, 6.6.2003, str. 16.

⁽³⁾ Mnenje še ni bilo objavljeno v Uradnem listu.

⁽⁴⁾ UL L 204, 21.7.1998, str. 1.

⁽⁵⁾ UL L 176, 15.7.2003, str. 57.

(12) Znaten napredek je bil dosežen pri oblikovanju likvidnih trgov ter s programi za sprostitve dobav plina na nacionalni ravni. Pričakovati je nadaljevanje tega trenda.

(13) Vzpostavitev pristne solidarnosti med državami članicami v primerih večje nujne dobave je bistvenega pomena, še bolj zato, ker države članice glede zanesljivosti oskrbe postajajo vedno bolj odvisne druga od druge.

(14) Ta direktiva ne vpliva na suverene pravice držav članic nad njihovimi lastnimi naravnimi viri.

(15) Ustanoviti bi bilo treba koordinacijsko skupino za plin, ki naj bi usklajevala ukrepe za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe na ravni Skupnosti v primeru večje motnje v oskrbi, lahko pa bi tudi pomagala državam članicam pri usklajevanju ukrepov, sprejetih na nacionalni ravni. Poleg tega bi morala redno izmenjavati informacije o zanesljivosti oskrbe s plinom in obravnavati vidike, pomembne v okviru večje motnje v oskrbi.

(16) Države članice bi morale sprejeti in objaviti nacionalne predpise o nujnih ukrepih.

(17) Ta direktiva bi morala zagotoviti predpise, ki se uporabljajo v primeru večje motnje v oskrbi; predvideti bi bilo treba, da taka motnja v oskrbi lahko traja precej dolgo obdobje najmanj osmih tednov.

(18) V zvezi z obravnavanjem večje motnje v oskrbi bi morala ta direktiva predvideti mehanizem, temelječ na pristopu v treh korakih. Prvi korak bi vključeval odzive industrije na motnje v dobavi; če ti ne bi zadostovali, bi morale države članice sprejeti ukrepe za reševanje motenj v oskrbi. Le če ukrepi na prvi in drugi stopnji niso uspešni, bi se morali sprejeti ustrezni ukrepi na ravni Skupnosti.

(19) Ker cilja te direktive, in sicer zagotavljati ustrezno raven zanesljivosti oskrbe s plinom, zlasti v primerih večjih motenj oskrbe, in hkrati prispevati k pravilnemu delovanju notranjega trga s plinom, v vseh okoliščinah države članice ne morejo doseči v dovolj veliki meri, zlasti glede na vedno večjo medsebojno odvisnost držav članic glede zanesljivosti oskrbe s plinom, ter je torej ta cilj zaradi obsega in učinkov delovanja lažje doseči na ravni Skupnosti, lahko Skupnost sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti, določenim v členu 5 Pogodbe. V skladu z načelom sorazmernosti, kakor je določen v navedenem členu, ta direktiva ne presega potrebnega za doseganje navedenega cilja –

SPREJEL NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Cilj

Ta direktiva določa ukrepe za zagotavljanje ustrezne ravni zanesljivosti oskrbe s plinom. Ti ukrepi prispevajo tudi k ustreznemu delovanju notranjega trga s plinom. Vzpostavlja skupni okvir znotraj katerega države članice opredelijo splošne, pregledne in nediskriminatorne usmeritve za zanesljivost oskrbe s plinom, ki so združljive z zahtevami konkurenčnega notranjega trga s plinom; pojasnijo splošne vloge in odgovornosti različnih akterjev na trgu in izvedejo posebne nediskriminatorne postopke za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom.

Člen 2

Opredelitve pojmov

V tej direktivi:

1. „dolgoročna pogodba o dobavi plina“ pomeni pogodbo o dobavi plina, katere trajanje je daljše od 10 let;
2. „večja motnja v oskrbi“ pomeni razmere v katerih obstaja nevarnost, da Skupnost izgubi več kot 20 % dobave plina iz tretjih držav, in ni verjetno, da bi se razmere na ravni Skupnosti lahko ustrezno uredile z nacionalnimi ukrepi.

Člen 3

Usmeritve za zanesljivost oskrbe s plinom

1. Države članice pri oblikovanju svojih splošnih usmeritev v zvezi z zagotavljanjem ustreznih ravni zanesljivosti oskrbe s plinom opredelijo vloge in odgovornosti različnih akterjev na trgu s plinom pri doseganju teh usmeritev ter točno določijo ustrezne minimalne standarde zanesljivosti oskrbe, ki jih morajo izpolnjevati akterji obravnavane države članice na trgu s plinom. Standardi se izvajajo na nediskriminatorni in pregleden način ter se objavijo.

2. Države članice storijo ustrezne predhodne korake, da zagotovijo, da ukrepi iz te direktive ne temeljijo in nesorazmerno ne obremenijo akterjev na trgu s plinom ter da so združljivi z zahtevami konkurenčnega notranjega trga.

3. Neizčrpen seznam instrumentov za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom je naveden v Prilogi.

Člen 4

Zanesljivost oskrbe za posebne odjemalce

1. Države članice zagotovijo, da se dobava za gospodinske odjemalce na njihovem ozemlju v ustrezni meri zaščiti vsaj v primeru:

- (a) delne motnje v oskrbi s plinom na nacionalni ravni v času, ki ga določi država članica ob upoštevanju nacionalnih razmer;
- (b) izjemno nizkih temperatur v času največje porabe, opredeljene na nacionalni ravni;
- (c) obdobji izjemno velikega povpraševanja po plinu v najhladnejših vremenskih obdobjih, ki se statistično pojavljajo vsakih 20 let.

Ta merila so v tej direktivi omenjena kot „standardi zanesljivosti oskrbe“.

2. Države članice lahko razširijo področje odstavka 1 zlasti na mala in srednje velika podjetja ter na druge odjemalce, ki svoje porabe plina ne morejo preusmeriti na druge vire energije, vključno z ukrepi za zagotavljanje zanesljivosti njihovega nacionalnega elektroenergetskega sistema, če je odvisen od oskrbe s plinom.

3. Neizčrpen seznam v prilogi navaja primere instrumentov, ki se lahko uporabijo za doseganje standardov zanesljivosti oskrbe.

4. Države članice lahko ob upoštevanju geoloških razmer na svojem ozemlju ter ekonomske in tehnične izvedljivosti sprejmejo potrebne ukrepe s katerimi zagotovijo, da skladišča plina na njihovem ozemlju prispevajo k ustrezni ravni doseganja standardov zanesljivosti oskrbe.

5. Če je mogoča ustrezna raven medsebojnega povezovanja, lahko države članice v sodelovanju z drugo državo članico sprejmejo ustrezne ukrepe, vključno z dvostranskimi sporazumi, da dosežejo standarde zanesljivosti oskrbe, tako da uporabljajo skladišča na ozemlju te druge države članice. Ti ukrepi, zlasti dvostranski sporazumi, ne smejo ovirati pravilnega delovanja notranjega trga s plinom.

6. Države članice lahko določijo okvirne minimalne cilje za morebitne bodoče prispevke k zanesljivosti dobave v obliki skladišč, bodisi v državah članicah, bodisi zunaj njih ali pa to zahtevajo od industrije. Ti cilji se objavijo.

Člen 5

Poročanje

1. V poročilo, ki ga države članice objavijo na podlagi člena 5 Direktive 2003/55/ES, te države vključijo tudi naslednje:

- (a) vpliv na konkurenčnost vseh akterjev na trgu s plinom zaradi ukrepov, sprejetih na podlagi členov 3 in 4;
- (b) obseg skladiščnih zmogljivosti;
- (c) obseg dolgoročnih pogodb o dobavi plina, ki so jih sklenile družbe, ki imajo sedež in so registrirane na njihovem ozemlju, ter zlasti preostali čas njihovega trajanja na podlagi informacij, ki jih zagotovijo zadevne družbe, vendar brez poslovno občutljivih informacij, ter stopnjo likvidnosti trga s plinom;
- (d) ureditveni okvir za zagotavljanje zadostnih spodbud za nove naložbe v iskanje in proizvodnjo, skladiščenje, utekočinjanje in transport plina, ob upoštevanju člena 22 Direktive 2003/55/ES, kolikor jo država članica izvaja.

2. Te informacije Komisija upošteva v poročilih, ki jih izda na podlagi člena 31 Direktive 2003/55/ES spriči posledic, ki jih ima navedena direktiva za Skupnost kot celoto in za splošno učinkovito in zanesljivo delovanje notranjega trga s plinom.

Člen 6

Spremljanje stanja

1. Komisija na podlagi poročil iz člena 5(1) spremlja:

- (a) obseg novih dolgoročnih pogodb za dobavo plina, uvoženega iz tretjih držav;
- (b) obstoj ustrezne likvidnosti dobav plina;
- (c) količino razpoložljivega plina in kapaciteto odjema plina iz skladišč;
- (d) raven medsebojne povezanosti nacionalnih plinskih sistemov držav članic;
- (e) predvidene razmere pri dobavi plina glede na povpraševanje, avtonomnost dobave ter razpoložljive dobavne vire na ravni Skupnosti glede na posebna geografska območja v Skupnosti.

2. Kadar Komisija ugotovi, da dobave plina v Skupnosti ne bodo zadoščale za predvideno dolgoročno povpraševanje po plinu, lahko predloži predloge v skladu s Pogodbo.

3. Do 19. maja 2008 Komisija predloži Evropskemu parlamentu in Svetu pregledno poročilo o izkušnjah, pridobljenih pri uporabi tega člena.

Člen 7

Koordinacijska skupina za plin

1. Ustanovi se koordinacijska skupina za plin zaradi lažjega usklajevanja ukrepov za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe (skupina).
2. Skupino sestavljajo predstavniki držav članic ter predstavniška telesa vpletene industrije in pomembnih odjemalcev, predseduje pa ji Komisija.
3. Skupina sprejme svoj poslovnik.

Člen 8

Nacionalni nujni ukrepi

1. Države članice vnaprej pripravijo in po potrebi posodobijo nacionalne nujne ukrepe ter jih posredujejo Komisiji. Države članice svoje nacionalne nujne ukrepe objavijo.
2. Nujni ukrepi držav članic zagotavljajo, kadar je to primerno, da je akterjem na trgu dano dovolj možnosti za prvi odziv na izredne razmere.
3. Ob upoštevanju člena 4(1) lahko države članice opozorijo predsedujočega skupine na dogodke za katere menijo, da jih zaradi obsega in izjemne narave ni mogoče ustrezno obvladovati z nacionalnimi ukrepi.

Člen 9

Mehanizem Skupnosti

1. Če se pojavi dogodek za katerega je verjetno, da se bo razvil v večjo motnjo v oskrbi za pomembno časovno obdobje, ali v primeru dogodka, na katerega država članica opozori v skladu s členom 8(3), Komisija na zahtevo države članice ali na lastno pobudo skliče skupino takoj, ko je to mogoče.
2. Skupina pregleda in če je potrebno, pomaga pri usklajevanju ukrepov za obvladovanje večje motnje v oskrbi, sprejetih na nacionalni ravni, in po potrebi pomaga državam članicam pri njihovem usklajevanju.
3. Pri opravljanju svojega dela skupina v celoti upošteva:
 - (a) ukrepe, ki jih je sprejela plinska industrija kot prvi odziv na večjo motnjo v oskrbi;
 - (b) ukrepe, ki so jih sprejele države članice, kot so npr. ukrepi na podlagi člena 4, vključno z ustreznimi dvostranskimi sporazumi.
4. Kadar ukrepi na nacionalni ravni iz odstavka 3 ne zadostujejo za obvladovanje učinkov dogodka iz odstavka 1, lahko Komisija, po posvetovanju s skupino, da navodila državam članicam glede

nadaljnjih ukrepov za pomoč tistim državam članicam, ki bi jih večja motnja v oskrbi še posebej prizadela.

5. Kadar ukrepi na nacionalni ravni na podlagi odstavka 4 ne zadostujejo za obvladovanje učinkov dogodka iz odstavka 1, lahko Komisija predloži Svetu predlog za nadaljnje potrebne ukrepe.

6. Vsi ukrepi na ravni Skupnosti iz tega člena vključujejo predpise, namenjene zagotavljanju pravičnega in nepristranskega nadomestila za podjetja, ki jih prizadenejo sprejeti ukrepi.

Člen 10

Spremljanje izvajanja

1. Do 19. maja 2008 Komisija glede na način, na katerega države članice izvajajo to direktivo, poroča o učinkovitosti instrumentov, uporabljenih glede na člena 3 in 4, in njihovem učinku na notranji trg s plinom ter o razvoju konkurence na notranjem trgu s plinom.

2. Glede na rezultate tega spremljanja lahko Komisija po potrebi izda priporočila ali predstavi predloge glede nadaljnjih ukrepov za povečanje zanesljivosti oskrbe.

Člen 11

Prenos

Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, do 19. maja 2006. Komisiji nemudoma sporočijo besedilo navedenih predpisov in korelacijsko tabelo med navedenimi predpisi in to direktivo.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

Člen 12

Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 13

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Luxembourg, 26. aprila 2004

Za Svet

Predsednik

J. WALSH

PRILOGA

Neizčrpen seznam instrumentov za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom iz člena 3(3) in člena 4(3)

- razpoložljiv plin v skladiščih,
 - kapaciteta odjema plina iz skladišč,
 - zagotavljanje plinovodne kapacitete, ki omogoča preusmeritev zalog plina na prizadeta območja,
 - likvidni trgi za tržljivi plin,
 - prilagodljivost sistema,
 - razvoj prekinljivega povpraševanja,
 - uporaba alternativnih nadomestnih goriv v industrijskih obratih in elektrarnah,
 - čezmejne zmogljivosti,
 - sodelovanje med sistemskimi operaterji prenosnih omrežij sosednjih držav članic z namenom usklajenega obratovanja,
 - usklajene obratovalne aktivnosti med sistemskimi operaterji distribucijskih in prenosnih omrežij,
 - domača proizvodnja plina,
 - prožnost proizvodnje,
 - prilagodljivost uvoza,
 - razpršitev dobavnih virov plina,
 - dolgoročne pogodbe,
 - naložbe v infrastrukturo za uvoz plina preko terminalov za ponovno uplinjanje in plinovodov.
-